

Znaczenie wymagań państwa wobec szkół w kształtowaniu lokalnej polityki oświatowej

„Jakość oświaty jako efekt zarządzania strategicznego”

- szkolenie dla przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego

opracowała:
Maria Utracka

Nowy nadzór pedagogiczny

Od 9 listopada 2009 roku obowiązuje rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009r. w sprawie **nadzoru pedagogicznego** - (*Dz. U. z 2009 r. Nr 168 poz. 1324*)

Celem rozporządzenia jest wzmocnienie systemu nadzoru pedagogicznego z ukierunkowaniem jego sprawowania na:
dokonywanie analizy i oceny jakości działalności edukacyjnej zarówno szkół, jak i placówek.

Przyczyny zmian

Najważniejszymi powodami zmiany decydującymi o konieczności poprawy i wzmocnienia systemu nadzoru pedagogicznego i oceny jakości pracy szkół i placówek były:

- 1) brak efektywności dotychczasowego systemu nadzoru pedagogicznego w stosunku **do tempa i zakresu przemian** oraz **potrzeb edukacyjnych społeczeństwa**,
- 2) **niezadowalająca praca szkół i placówek** oraz organów prowadzących w celu poprawy jakości kształcenia, **powodująca nierówności edukacyjne o charakterze środowiskowym**,
które są problemem w mniej rozwiniętych częściach kraju (*podkreślić należy, że wyrównywanie szans edukacyjnych było jednym z fundamentalnych celów reformy oświatowej*)

Przyczyny zmian

- 3) konieczność pozyskiwania rzetelnej informacji niezbędnej do kreowania polityki oświatowej państwa, a także polityki oświatowej na poziomie regionalnym i lokalnym;
- 4) zapewnienie możliwości wielokierunkowego rozwoju osobistego i społecznego uczniów i nauczycieli, zgodnego z ich aspiracjami i możliwościami.

Założenia

Wprowadzona zmiana nadzoru zakłada:

- ujednolicenie działań z zakresu zewnętrznego nadzoru pedagogicznego na terenie kraju,
- ustalenie ogólnie obowiązujących wymagań Państwa wobec szkół i placówek,
- ujednolicenie narzędzi ewaluacji i kontroli,
- szkolenia osób sprawujących zewnętrzny nadzór pedagogiczny.

Założenia

Kluczowa rola wymagań Państwa postawionych:

- każdej szkole,
- przedszkolu,
- placówce oświatowej.

Wymagania

Wymagania wyznaczają pożądany stan w systemie oświaty pokazując jego,

- ▶ **uznane za kluczowe, cele i zadania,**
- ▶ nie obejmując jednak wszystkich możliwych zagadnień związanych z różnymi obowiązkami szkół wobec uczniów i rodziców,
- **wskazują natomiast strategiczne i priorytetowe kierunki działań, które wiążą się z wyzwaniami stojącymi przed współczesnymi społeczeństwami.**

Wymagania

są ujęte w czterech obszarach:

- **EFEKTY** działalności szkoły lub placówki ,
- **PROCESY** rozumiane jako działania zachodzące i podejmowane w szkole,
- funkcjonowanie szkoły w **ŚRODOWISKU** lokalnym
w szczególności w zakresie współpracy z rodzicami uczniów,
- **ZARZĄDZANIE** szkołą lub placówką.

OBSZAR	WYMAGANIE
Efekty	Analizuje się wyniki sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego, egzaminu maturalnego i egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe
	Uczący się nabywają wiadomości i umiejętności
	Uczący się są aktywni
	Respektowane są normy społeczne
Procesy	Szkoła lub placówka ma koncepcję pracy
	Oferta edukacyjna umożliwia realizację podstawy programowej
	Procesy edukacyjne mają charakter zorganizowany
	Procesy edukacyjne są efektem współdziałania nauczycieli
	Kształtuje się postawy uczących się

OBSZAR	WYMAGANIA
Środowisko	Wykorzystywane są zasoby środowiska do wzajemnego rozwoju
	Wykorzystywane są informacje o losach absolwentów
	Promowana jest wartość <i>edukacji</i>
	Rodzice są partnerami szkoły
Zarządzanie	Funkcjonuje współpraca w zespołach
	Sprawowany jest wewnętrzny nadzór pedagogiczny
	Szkoła lub placówka ma odpowiednie warunki lokalowe i wyposażenie

Fundamentalne założenie nowego modelu nadzoru pedagogicznego rozgranicza **trzy zadania nadzorcze** organów sprawujących ten nadzór, w tym kuratorów oświaty.

Do zadań tych należą:

- 1) **ewaluacja** działalności edukacyjnej szkół i placówek;
- 2) **kontrola** przestrzegania przepisów prawa dotyczących działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkół, placówek i nauczycieli;
- 3) **wspomaganie** pracy szkół i placówek oraz nauczycieli w zakresie ich działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej oraz innej działalności statutowej.

Ewaluacja

- ▶ **Ewaluacja pracy szkół i placówek jest rozumiana jako badanie praktyczne oceniające.**
- ▶ Dla przeprowadzenia tego badania niezbędne było określenie wymagań wobec szkół i placówek (stanowiących opis „jakości edukacji”).

Ewaluacja

Ewaluacja jakości pracy szkół i placówek **określa** stopień spełniania przez szkołę lub placówkę ustalonych wymagań na podstawie:

- ▶ **oceny** przebiegu **procesu** działań,
- ▶ a także **efektów** podejmowanych działań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych
- ▶ oraz **warunków działania** szkoły lub placówki,
- ▶ **jakości zarządzania i jej funkcjonowania w środowisku lokalnym.**

Ewaluacja

- ▶ Z jednej strony ocena ta ma służyć każdej szkole i placówce, przynosząc informacje o tym co należy poprawić, doskonalić, aby szkoła lub placówka jak najlepiej realizowała wyznaczone zdania.
- ▶ Z drugiej strony uogólnione przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny wyniki ewaluacji stanowią podstawę do doskonalenia systemu oświaty w gminie, rejonie, województwie i w Polsce.

Ewaluacja

- ▶ Ewaluacja prowadzona przez organ sprawujący nadzór pedagogiczny jest ewaluacją zewnętrzną.
- ▶ Ewaluacja prowadzona przez dyrektora szkoły lub placówki we współpracy z innymi nauczycielami jest ewaluacją wewnętrzną.

Poziomy spełniania wymagań

Przeprowadzana w szkole lub placówce ewaluacja ma na celu ustalenie oceny spełnienia wymagań na jednym z pięciu następujących poziomów:

- 1) **poziom A** – oznaczający **bardzo wysoki** stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę;
- 2) **poziom B** – oznaczający **wysoki** stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę;
- 3) **poziom C** – oznaczający **średni** stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę;
- 4) **poziom D** – oznaczający **podstawowy** stopień wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę;
- 5) **poziom E** – oznaczający **niski stopień** wypełniania wymagania przez szkołę lub placówkę.

Raport – pytania

Przystępując do lektury raportu warto zadać sobie pytania kluczowe np.:

1. Czego dowiem się o tej szkole czytając wyniki ewaluacji zewnętrznej zawarte w raporcie ?
2. W jaki sposób jako przedstawiciel organu prowadzącego mogę wykorzystać te informacje ?
3. Jakie wnioski z uzyskanych danych są dla mnie istotne w kierunkowaniu działań oświatowych w mojej gminie/powiecie ?

Analiza raportu -przykład

Z analizy Raportu w obszarze EFEKTY

Wymagania:

- Analizuje się wyniki sprawdzianu, egzaminu gimnazjalnego....
- Uczniowie nabywają wiadomości i umiejętności....
- Uczniowie są aktywni.....
- Respektowane są normy społeczne)

Organ prowadzący otrzyma m.in. informację:

- o tym, czy wyniki egzaminów zewnętrznych/ sprawdzianów mają przełożenie na pracę całej szkoły (*spójność bądź rozbieżność otrzymanych informacji od poszczególnych respondentów*),
- czy wyniki egzaminów są wszechstronnie wykorzystywane, m.in. w pracy z poszczególnymi uczniami, podczas oceny postępów całych klas lub modyfikacji pracy pojedynczych nauczycieli wobec uczniów,

- jak działania podejmowane przez szkołę wpływają na wzrost efektów kształcenia widoczny nie tylko w wystandardyzowanych pomiarach opartych na wynikach egzaminów zewnętrznych, *ale także w opiniach rodziców, uczniów czy nauczycieli,*
- czy szkoła umożliwia uczniom nabywanie wiedzy i umiejętności określonych w odpowiednich podstawach programowych, ale także dostrzega możliwość poprawy tych wyników,
- czy praca nauczycieli przyczynia się do poprawy efektów kształcenia,

- jakie jest zaangażowanie uczniów na lekcjach, jak oceniają je sami uczniowie, rodzice, nauczyciele,
- jak część zajęć lekcyjnych jest dla uczniów wciągająca i angażuje ich,
- czy uczniowie w szkole czują się bezpiecznie, jakie jest poczucie zagrożenia i czego ono dotyczy,
- czy normy, których przestrzegania oczekuje się od uczniów są zawsze stosowane przez nauczycieli.

Wykorzystanie wniosków z raportu

Wnioski z analizy raportu mają przełożenie na:

- Planowanie /budowanie strategii/ lokalnej polityki oświatowej,
- Korelację z innymi politykami, np. opieką społeczną, działalnością kulturową, regionalną...
- Określenie lokalnych standardów edukacyjnych,
- Strukturę sieci szkół,
- Politykę inwestycyjną,

Wykorzystanie wniosków z raportu

- Związki ze środowiskiem
- Poziom kadry zarządzającej, nauczycielskiej, usługowej
- Finansowanie polityki oświatowej
- Usuwanie dysproporcji.....
- Pomoc w ocenie i efektywności planowanych/realizowanych przez szkoły/placówki zadań w stosunku do zaangażowanych środków (*kontrola zarządcza*)

Wnioski i cel zarządzania strategicznego wpływającego z analizy wskaźników oświatowych:

ORGAN PROWADZĄCY ma możliwość dokonywania syntetycznej i analitycznej oceny szkół po zapoznaniu się z treści raportów z ewaluacji zewnętrznych, analizy wyników oceniania zewnętrznego, w tym EWD, innych analiz oświatowych zewnętrznych (PISA, OBUT...) i własnych dokonywanych przez same szkoły bądź jednostkę samorządu terytorialnego.

Sposób, zakres i tryb wykorzystania m.in. Raportów ewaluacyjnych zależą od tego, **czy i w jaki sposób Władze Lokalne zechcą zgłębić dane** pozyskane w trakcie ewaluacji zewnętrznej.

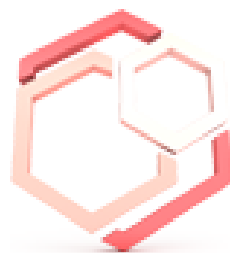
KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Dziękuję za uwagę

**DOSKONALENIE STRATEGII
ZARZĄDZANIA OŚWIATĄ
NA POZIOMIE REGIONALNYM
I LOKALNYM**